

На момент прийняття рішення про проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування злочинів у кредитно-банківській сфері на підставі матеріалів ОРД ці підстави повинні міститися у матеріалах кримінального провадження, з яких вбачалось би, що таке рішення слідчого чи прокурора логічно випливає з процесу досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Сухачов О. Злочини у сфері банківського кредитування / О. Сухачов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Юридичні науки. – 2012. – № 93. – с. 111–114
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
3. 3
4. Дорохов В.Я. Общее понятие доказательства в советском уголовном процессе / В.Я. Дорохов. – М.: РИО ВШ КГБ СССР, 1981. – 420 с.
5. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія / М.А. Погорецький. – Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. – 576 с.
6. Кузьмічов В.С. Слідча діяльність: характеристика та напрями вдосконалення: монографія / В.С. Кузьмічов, Ю.М. Черноус. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2005. – 448 с.
7. Сухачова І. О. Нагляд прокурора за додержанням законів при використанні матеріалів оперативно-розшукової діяльності під час проведення досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук, спец 12.00.09 / І. О. Сухачова. – К., 2014. – 236 с.
8. Прослушивание телефонов в международном праве и законодательстве одиннадцати европейских стран / сост. Е.Е. Захаров. – Харьков: Фолио, 1999. – 152 с.
9. Лупинская П.А. Решения в уголовном судопроизводстве, их виды, содержание и формы / П.А. Лупинская. – М.: Юрид. лит., 1976. – 168 с
10. Сергеева Д.Б. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для визначення тактики проведення слідчих дій / Д.Б. Сергеева // Кримський юридичний вісник.– Сімферополь, 2011. – Вип. 1 (11), Ч. II. – С. 196–202.

УДК 343.14:351.745.7:343.974

Грібов Михайло Леонідович

доцент кафедри оперативно-пошукової роботи та документування факультету підготовки фахівців для спеціальних підрозділів Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник

ЗАКОННІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Розкрито зміст принципу законності в роботі оперативних підрозділів з виконання доручень на проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування. Визначено вимоги принципу законності щодо конкретних негласних слідчих (розшукових) дій, що проводяться оперативними підрозділами під час розслідування злочинів у сфері банківського кредитування

Ключові слова: законність, кримінальний процес, негласні слідчі (розшукові) дії, оперативні підрозділи, банківське кредитування.

Раскрыто содержание принципа законности в работе оперативных подразделений по выполнению поручений на проведение негласных следственных (розыскных) действий во время досудебного расследования преступлений в сфере банковского кредитования. Определены требования принципа

законности относительно конкретных негласных следственных (розыскных) действий, проводимых оперативными подразделениями действий во время досудебного расследования преступлений в сфере банковского кредитования..

Ключевые слова: законность; уголовный процесс; негласные следственные (розыскные) действия; оперативные подразделения.

The content of the principle of legality in the operational units of execution of orders to conduct covert investigation (search) action during the preliminary investigation of crimes in bank lending. The requirements of the principle of legality on specific undercover investigation (search) actions carried out by operational units during the investigation of crimes in bank lending

Tags: rule of law, criminal procedure, undercover investigators (search) action, operational units, bank lending.

Аналіз змісту глави 21 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України свідчить, що негласні слідчі (розшукові) дії (НСРД) є втручанням в особисте життя громадян, порушують їх права та свободи. Тому завдання забезпечення законності під час означених дій є надзвичайно актуальними, що зумовлює важливість розуміння її сутності як загалом, так і під час розслідування конкретних кримінальних правопорушень. Зокрема це стосується злочинів у сфері банківського кредитування, які сьогодні не лише наносять суттєвих збитків окремим суб'єктам господарювання, а й дестабілізують банківську систему країни і через це становлять загрозу економічній безпеці держави.

Мета статі – визначити зміст принципу законності в роботі оперативних підрозділів з виконання доручень на проведення НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування.

Кримінальний кодекс України не містить статей, що прямо передбачають кримінальну відповідальність за незаконне отримання кредиту та ухилення від погашення кредиторської заборгованості. Водночас, відповідно до умислу та предмету посягання, до злочинів у сфері банківського кредитування необхідно віднести діяння, передбачені ст.ст. 190 (Шахрайство), 192 (Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою) та 222 (Шахрайство з фінансовими ресурсами) КК України. До злочинів, пов'язаних зі сферою банківського кредитування, слід віднести злочини, які, посягаючи на різні суспільні відносини, здатні спричинити значної шкоди відносинам у сфері банківського кредитування – злочини, що завдають непрямой шкоди кредиторам, або виступають способами підготовки, вчинення та приховування злочинів у сфері банківського кредитування, або сприяють досягненню основного злочинного результату [1]

Окремі аспекти протидії злочинам у сфері банківського кредитування засобами оперативно-розшукової діяльності досліджувалися В. І. Василичуком, О. О. Дудоровим, О. Є. Користіним, М. А. Погорецьким, М. П. Стрельбицьким, Л. М. Стрельбицькою, О. О. Сухачовим, І. О. Сухорадою, С. С. Чернявським та іншими науковцями. Проте, проблемам забезпечення законності під час оперативно-розшукових заходів спрямованих на викриття цих злочинів бракувало уваги. З введенням в дію нового КПК України у 2012 році, в числі іншого, постали питання забезпечення законності при проведенні оперативними підрозділами негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування. Для розв'язання цих проблем необхідне розуміння сутності негласних слідчих (розшукових) дій та змісту забезпечення законності при їх проведенні уповноваженими оперативними підрозділами.

Негласні слідчі (розшукові) дії КПК визначає як різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за

винятком випадків, передбачених у кодексі (ч. 1 ст. 246 КПК України). Законодавець встановив вичерпний перелік таких дій, зокрема до них зараховано: аудіо-, відеоконтроль особи; накладення арешту на кореспонденцію; огляд і виїмку кореспонденції; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; зняття інформації з електронних інформаційних систем; обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; спостереження за особою, річчю або місцем; аудіо-, відеоконтроль місця; контроль за вчиненням злочину; виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження; використання конфіденційного співробітництва.

Відповідно до ч. 6 ст. 246. КПК України НСРД за дорученням слідчого можуть провадити уповноважені оперативні підрозділи. Повноваження слідчого доручати такі дії відповідним оперативним підрозділам встановлено п. 3 ч. 2 ст. 40, а обов'язок їх виконання покладено на ці підрозділи ч. 3 ст. 41 зазначеного Кодексу. Ці положення є цілком логічними, оскільки слідчі для особистого проведення НСРД сьогодні не мають ні засобів, ні часу, ні професійних навичок.

За своїм змістом НСРД повністю співпадають з оперативно-розшуковими заходами (ОРЗ), а відрізняються лише колом суб'єктів ініціативи та юридичною формою. Тому при дослідженні сутності принципу законності у роботі оперативних підрозділів з виконання доручень на НСРД під час розслідування злочинів у сфері банківського кредитування, доцільно спиратися на теоретичні положення щодо законності оперативно-розшукової діяльності (ОРД), вироблені юридичною наукою.

Науковці визнають законність основним принципом ОРД [2, с. 65; 3, с. 20; 4, с. 515; 5, с. 32; 6, с. 58]. Її розглядають як фундаментальне положення, що зумовлює існування та пронизує всю систему принципів цієї діяльності. Принцип законності засвідчує нерозривний зв'язок ОРД із правом.

Законність – явище багатогранне і може розглядатися, наголошували С. Д. Гусарев, Р. А. Калюжний, А. М. Колодій, А. Ю. Олійник, О. Л. Слюсаренко, О. В. Шмоткін, як принцип формування правової держави, як метод управління суспільством, як режим точного виконання закону. Законність також трактують як сукупність вимог і гарантій, що забезпечують порядок у державі [7, с. 42].

Згідно з цією позицією, В. М. Момот законність в ОРД назвав нормативно-правовими вимогами (положеннями), якими визначаються конкретні регулятивні функції і які зобов'язують усіх посадових осіб, що провадять ОРД, неухильно виконувати всі норми Конституції, чинного кримінального, кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства [8, с. 120]. Проте, оскільки нормативно-правові вимоги становлять зміст правових норм, віднесення їх до категорії законності є дискусійним. Тому нам імпонують погляди тих науковців, які розглядають її з двох позицій: або як складне правове утворення, що є політико-правовим виявом ідеї соціальної справедливості, який характеризує стан юридичної правомірності суспільних відносин, або як принцип діяльності державних органів, що зумовлює режим точного й неухильного виконання та дотримання законів усіма владними суб'єктами (див., зокрема, [9]). Відповідно до предмета дослідження, будемо розглядати законність як принцип діяльності державних органів, а саме оперативних підрозділів, компетенцію яких становить протидія злочинам у сфері банківського кредитування.

Принцип законності, наголошує О. М. Бандурка, полягає в тому, що посадові особи ОВС, до компетенції яких входить ОРД, а також ті, які сприяють її провадженню або контролюють і наглядають за нею, зобов'язані виконувати вимоги законодавства в точній відповідності до їх змісту. Законність при здійсненні ОРД означає, що посадові

особи оперативних підрозділів керуються у своїй діяльності нормами оперативно-розшукового законодавства [6, с. 58].

Розглядаючи законність як основу правоохоронної діяльності, А. О. Токарев визнає її принципом діяльності системи правоохоронних органів держави, що зумовлює режим точного й неухильного виконання та дотримання законів усіма суб'єктами ОРД [9]. Е. О. Дідоренко, І. П. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв, В. П. Пилипчук, В. Л. Регульський принципом законності назвали вимогу нормативного характеру, що зобов'язує суб'єктів ОРД, а також усіх осіб, залучених до виконання її завдань, неухильно й точно виконувати всі норми-принципи Конституції, чинного оперативно-розшукового, кримінального та кримінально-процесуального законодавства [2, с. 65]. Принципом законності ОРД О. Ю. Шевчук вважає обов'язок точного й неухильного дотримання та виконання розпоряджень нормативно-правових актів як оперативними апаратами, так й іншими державними органами, юридичними особами й громадянами, суб'єктами оперативно-розшукових правовідносин [10, с. 299].

Отже, погляди науковців різняться. Насамперед це стосується категорій, на яких ґрунтуються визначення принципу законності ОРД. На наш погляд, такою має бути керівна ідея, втілювана в певне правило, з якого не може бути винятків [11, с. 1125]. Обов'язок точного й неухильного дотримання і виконання норм права є змістом цього правила, а вимога нормативного характеру (відповідна норма права) – його формою.

Немає однаковості й щодо визначення кола актів, норми яких підлягають дотриманню та виконанню. Поширену позицію, з якої розглядають законність як чітке і неухильне дотримання та виконання законів й основаних на них підзаконних актів, А. О. Токарев слушно піддає критиці. Під кутом зору змісту безпідставно вважати дотримання підзаконних актів законністю. Законність і називається законністю, оскільки передбачає дотримання законів, а не підзаконних нормативних актів, що, власне, є об'єктами законності. Саме тому реалізація урядових і відомчих норм являє собою не законність, а юридичну, державну дисципліну, адже режим законності в державі не може встановлюватися на розсуд окремих міністерств, відомств, їх органів і посадових осіб – їх акти не мають бути вихідними, коли визначатиметься сутність законності, тобто становить точне та неухильне дотримання саме законів. Слушність цього твердження доводять численні колізії між, наприклад, Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» і нормативними актами МВС України.

Крім цього, обмеження принципу законності правилом дотримання лише оперативно-розшукового та кримінального процесуального законодавства не виправдано. Адже під час ОРЗ та НСРД можуть порушуватися не лише закони, які становлять її правову основу, а й інші законодавчі акти.

Так під час проведення НСРД в межах досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування існує загроза порушення оперативними працівниками окремих норм Господарського кодексу України, Закону України «Про банки та банківську діяльність». Зокрема це стосується необґрунтованого порушення банківської таємниці.

У процесі візуального спостереження за особою, яка вчинила (готує) злочин у сфері банківського кредитування та перетинає державний кордон, оперативні працівники можуть порушити норми Митного кодексу України та Закону України «Про державний кордон України».

Практика свідчить, що діяння, вчинювані оперативними працівниками в процесі НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування, можуть характеризуватися і як кримінально карані (умисне пошкодження автомобіля об'єкта спостереження з метою обмеження інтенсивності його пересування). Але

проведення НСРД не є виправданням для посягання на інші суспільні відносини, охоронювані законом.

Зміст законності НСРД обмежується виконанням і дотриманням вимог законів їх суб'єктами лише у зв'язку з виконанням ними своїх обов'язків та використанням повноважень. Якщо порушення закону працівником оперативного підрозділу не пов'язано з виконанням ним доручень слідчого, прокурора, застосуванням спеціальних технічних засобів, використанням повноважень, то це не можна оцінювати як недотримання законності при проведенні НСРД. Такий протиправний учинок слід розглядати як порушення законності в іншій сфері суспільних відносин. Таким чином, принцип законності в діяльності оперативних підрозділів під час виконання доручень на проведення НСРД в межах досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування полягає в точному й неухильному виконанні та дотриманні законодавства України їх посадовими особами при організації та проведенні цих дій.

Дотримання принципу законності в ОРД, як зауважували Е. О. Дідоренко, І. П. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв, В. П. Пилипчук, В. Л. Регульський, зводиться до виконання, зокрема, таких вимог: ОРД здійснюють лише визначені в законі підрозділи; ОРЗ забороняються за відсутності підстав, передбачених законом; виняткових і тимчасових заходів, що обмежують права і свободи людини, вживають лише тоді, коли іншим способом неможливо здобути фактичних даних для забезпечення інтересів кримінального судочинства; у разі порушення прав і свобод людини або юридичних осіб, а також якщо причетність до правопорушення об'єктів ОРЗ не підтвердилась, оперативні підрозділи мають поновити порушені права й відшкодувати заподіяні матеріальні та моральні збитки; громадяни мають право у встановленому законом порядку одержати від органів, компетенцію яких становить ОРД, письмове пояснення з приводу обмеження їх прав і свобод та оскаржити ці дії; конфіденційне співробітництво з особами має встановлюватися лише на засадах добровільності; опитування громадян, відвідування жилих та інших приміщень, використання їх і транспортних засобів в оперативно-розшукових цілях мають здійснюватися за згодою громадян чи адміністрації підприємств, установ, організацій (за винятком негласних заходів); особи, які здійснюють ОРД, і ті, яких залучають до виконання її завдань, перебувають під захистом держави [2, с. 61].

З аналізу окреслених положень у площині проведення оперативними підрозділами НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування впливає парадоксальний висновок: більшість наведених вимог їх не стосуються. Адже ці підрозділи не мають права приймати самостійних рішень щодо проведення НСРД і діють за дорученнями слідчих. Саме останні визначають, чи є можливість здобути необхідну інформацію без залучення сил і засобів оперативних підрозділів. Власне, вони і відповідатимуть за порушення прав, свобод громадян та відшкодуватимуть збитки особам, які невинувато стали об'єктами НСРД. Безпосередньо ініціатор (слідчий, прокурор) має давати пояснення з приводу обмеження прав і свобод громадян у разі їх звернення про незаконне проведення стосовно них зазначених НСРД. Усе це зумовлює необхідність дослідження принципу законності в діяльності оперативних підрозділів на рівні конкретних НСРД, що проводяться під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування. Таке дослідження також доцільно ґрунтувати на результатах наукового пошуку проблем законності ОРЗ.

Вимоги принципу законності щодо конкретних ОРЗ, на думку О. Ф. Долженкова, А. Ф. Думка, І. П. Козаченка, полягають у тому, що вони:

- можуть здійснюватися лише з метою виконання практичних завдань боротьби зі злочинністю і тільки в межах компетенції, якою наділено той чи інший оперативний апарат ОВС. А це означає: по-перше, кожний оперативний підрозділ ОВС має право

використовувати оперативно-розшукові можливості лише за своїм напрямом роботи, тобто в межах власної компетенції; ОРЗ по лінії іншої служби допускаються тільки за узгодженням з останньою, коли постає нагальна потреба в цьому; по-друге, сили, засоби й методи ОРД не можуть спрямовуватися проти окремих, не причетних до злочину громадян;

- мають унеможливити не лише провокування осіб, які становлять оперативний інтерес, на вчинення злочинів, а й створення умов, що сприяють вчиненню злочинів;

- не повинні спричиняти нагромадження матеріалів щодо осіб, які готуються до злочинів або їх учиняють. Вони мають забезпечувати своєчасне запобігання злочинам, що задумуються та готуються, на ранніх стадіях розвитку та повне розкриття вчинених злочинів у найкоротший термін;

- не мають порушувати охоронювані законом права не лише стосовно не причетних до злочину осіб, а й права осіб, які тільки підозрюються в готуванні до злочинів або їх учиненні [12, с. 61].

Загалом такий погляд збігається з концепцією відповідності ОРЗ принципу законності В. М. Атмажитова [5, с. 32]. Проте поза увагою лишилась ідея неприпустимості елементів фальсифікації ОРЗ.

Обов'язковою ознакою втілення принципу законності ОРД щодо конкретних ОРЗ є правило їх проведення тільки на підставах із дотриманням умов, установлених чинним законодавством, а також оформлення їх результатів відповідними документами, на чому й наголошує О. М. Бандурка [6, с. 58].

Коментуючи зазначені положення в контексті роботи оперативних підрозділів з виконання доручень на проведення НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування, можна дійти таких висновків.

Використання оперативно-розшукових можливостей тільки в межах своєї компетенції відповідає проведенню НСРД лише за дорученнями слідчого (прокурора), що оформлені в установленому порядку (суб'єктами виконання таких доручень можуть бути оперативні підрозділи, компетенцію яких становить протидія злочинам у сфері банківського кредитування, а також оперативні підрозділами, що спеціалізуються на проведенні окремих НСРД).

Вимога унеможливлення проведення заходів стосовно осіб, не причетних до злочинної діяльності, не може повною мірою (з цілком об'єктивних причин) бути впровадженою в практику оперативних підрозділів з виконання доручень на НСРД під досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування. Адже коло підозрюваних у вчиненні того чи іншого кредитно-банківського злочину інколи виявляється досить широким. НСРД є одним із засобів, який дозволяє його звузити. Тому доручення на їх проведення часто оформлюють стосовно декількох підозрюваних. Слід також зауважити, що певна частина об'єктів НСРД, урешті виявляються непричетними до злочинної діяльності. Але порушення законності тут немає. Вимушене втручання в особисте життя громадян у таких випадках здійснюють винятково з метою розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів. І хоча ці особи не причетні до злочинної діяльності, проведення щодо них НСРД відбувається в межах відпрацювання слідчих версій під час досудового розслідування злочинів у кредитно-банківській сфері та в підсумку сприяє викриттю справжніх злочинців. Законність порушується в тому разі, коли у кримінальному провадженні, на підставі яких оформлено завдання на НСРД, відсутні дані, що вказують на ймовірність причетності об'єктів до вчинення або готування конкретного злочину в сфері банківського кредитування. Таке порушення законності відбувається з вини ініціатора (слідчого, прокурора), який веде кримінальне провадження. Працівників оперативного підрозділу можна вважати винними в порушенні законності, якщо вони здійснюють заходи без оформлення доручення або

завдання. Таке трапляється тоді, коли сили і засоби оперативних підрозділів використовують не за призначенням (без мети боротьби зі злочинністю).

Безперечно, НСРД, як і ОРЗ, мають забезпечувати своєчасне виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень у сфері банківського кредитування у найкоротший термін. Проте це, імовірно, стосується питань ефективності ОРД та кримінального процесу, а не забезпечення їх законності.

Для усвідомлення сутності принципу законності в діяльності оперативних підрозділів з виконання доручень на НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування теоретичний аналіз доповнимо дослідженнями практики правозастосування, щоб виявити дії, які слід уважати порушеннями законності, та в подальшому віднайти засоби запобігання їм.

Порушення законності в діяльності оперативних підрозділів з виконання доручень на НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування поділяємо на дві групи. Першу становлять ті, що зумовлені недосконалістю законодавчого регулювання кримінального процесу, ОРД та колізіями, які виникають між законодавчими актами та відомчими інструкціями. Другу – відхилення фактичних дій працівників оперативних підрозділів від унормованих їх правами та обов'язками, закріпленими в законодавчих та відомчих нормативних актах. Зокрема, це застосування гіпнозу, психотропних речовин, незаконного вилучення кореспонденції, незаконного проникнення до житла чи іншого володіння особи, незаконного застосування технічних засобів прихованого отримання інформації, поширення неправдивих даних про інших осіб тощо. Ці відхилення можна поділити на такі, що не регламентовані нормативними актами, а тому є незаконними, і такі, що прямо заборонені Конституцією та законами України. За таких відхилень дії оперативного працівника вважатимуться протиправними, оскільки вони не закріплені законами або прямо суперечать їм, а в деяких випадках є кримінально караними.

Підводячи підсумки, зазначимо наступне. Принцип законності в діяльності оперативних підрозділів при проведенні НСРД під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування полягає в точному й неухильному виконанні та дотриманні законодавства України їх посадовими особами при організації та проведенні цих дій. Вимогами законності щодо конкретних НСРД, що проводяться оперативними підрозділами під час досудового розслідування злочинів у сфері банківського кредитування є: застосування лише з метою боротьби зі злочинністю, зокрема економічної та її складової – злочинності у сфері банківського кредитування; наявність відповідних формальних підстав (доручення, оформленого в установленому законом порядку); суворозвітність у вигляді оформлення відповідних документів за результатами НСРД, унеможливлення їх фальсифікації та використання не за призначенням; заборона застосування непередбачених законодавством засобів; неприпустимість порушення прав і свобод громадян, які є об'єктами НСРД, залучаються до діяльності оперативного підрозділу, а також посягання на інші суспільні відносини, що охороняються законом.

Список використаних джерел

1. Сухачов О. О. Протидія злочинам у сфері банківського кредитування оперативно-розшуковими засобами / О. О. Сухачов. – автореф. дис... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 – «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». – К., 2011 – 20 с.

2. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ : Заг. частина : [підруч.] / [Е. О. Дідоренко, І. П. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв та ін.] ; за ред. Л. В. Бородича. – Луганськ : РВВ ЛІВС, 1999. – Т. 1. – 390 с.

3. *Оперативно-розыскная деятельность : [учеб.] / под ред. К. К. Горяинова, В. С. Овчинского, Г. К. Синилова, А. Ю. Шумилова. – [2-е изд., доп. и перераб.]. – М. : ИНФРА – М., 2004. – 848 с.*
4. *Бараненко Б. И. Методология теории и практики ОРД в современных условиях: проблемы и перспективы (фрагменты из монографии) / Б. И. Бараненко, Э. А. Дидоренко // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – 2010. – Спецвип. № 4. – С. 467–571.*
5. *Оперативно-розыскная деятельность органов внутренних дел : Общая часть / под ред. В. М. Ахмажитова. – М. : Акад. МВД СССР, 1990. – 564 с.*
6. *Бандурка О. М. Оперативно-розыскова діяльність : [підруч.] : Ч. I / Бандурка О. М. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 336 с.*
7. *Основы держави і права : [навч. посіб.] / [С. Д. Гусарев, Р. А. Калюжний, А. М. Колодій та ін.] ; за ред. А. М. Колодія та А. Ю. Олійника. – К. : Либідь, 1997. – 209 с.*
8. *Момот В. М. Гарантії законності в оперативно-розыскової діяльності / В. М. Момот // Шляхи розвитку оперативно-розыскової діяльності в сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. на базі Харк. нац. університету внутр. справ (28 листоп. 2009 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Навч.-наук. ін-т підготовки фахівців кримінальної міліції. – Х. : ХНУВС, 2009. – С. 118–121.*
9. *Токарев А. О. Принцип законності в ОРД СБ України: зміст та сутність поняття / А. О. Токарев // Збірник наукових праць Національної академії Служби безпеки України. – 2000. – № 1. – С. 14–17.*
10. *Шевчук О. Ю. Реалізація принципу законності ОРД в умовах сучасної правової держави / О. Ю. Шевчук // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – № 19. – С. 292–299.*
11. *Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2009. – 1736 с.*
12. *Долженков О. Ф. Оперативно-розыскова діяльність як правоохоронна функція кримінальної міліції / О. Ф. Долженков, А. Ф. Думко, І. П. Козаченко. – О. : НДРВВ ОІВС, 2000. – 134 с.*

УДК 343.14:351.745.7:343.974

Жовтан Петро Валерійович

суддя Комінтернівського районного суду Одеської області,
здобувач ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка

ДОКУМЕНТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ДОКАЗУВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

Розкрито значення наукової розробки питань документування та доказування прийняття пропозиції, обцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Проаналізовані поняття доказів, доказування, документів та документування. Визначено зміст документування, що здійснюється оперативними підрозділами в межах досудового розслідування прийняття пропозиції, обцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою під час проведення оперативно-розыскових заходів й виконання доручень слідчого, прокурора на проведення негласних слідчих (розыскових) дій. Розкрито зміст забезпечення доказування даної категорії злочинів оперативними підрозділами.

Ключові слова: документування, доказування, оперативні підрозділи, неправомірна вигода.

Раскрыто значение научной разработки вопросов документирования и доказывания принятия предложения, обещания или получения неправомырной выгоды должностным лицом. Проанализированы понятия доказательств, доказывания, документов и документирования. Определено содержание